

Okirat-hamisítások

(Btk. 342-346.§)

A közbizalom (mint a fejezet jogi tárgyának) fogalma

- A **közbizalom** a társadalmi kapcsolatok alapját képező tények valóságát elismerő és az azokhoz kapcsolódó közösségi állásfoglalás.

Azt jelenti, hogy elfogadjuk, bízunk benne hogy

- - az emberek státuszát, személyes körülményeit és jogi helyzetét szabályozó, valamint
- - a jogi személyek, az államigazgatási és igazságszolgáltatási szervek működését rendező aktusok és ezek megnyilvánulásai - szabályszerűek.

Az okirathamisítások – mint a közbizalom sérelmét jelentő tettek

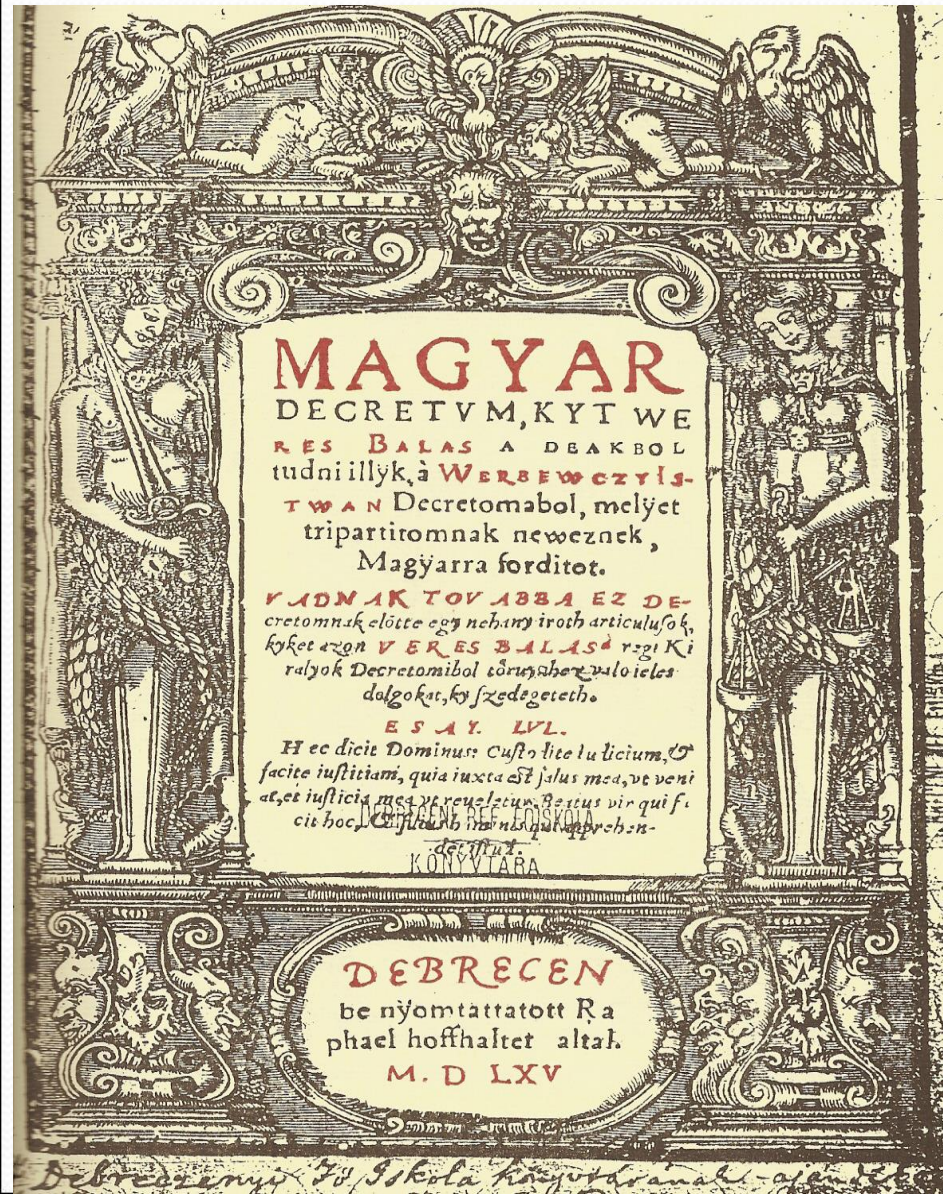
- A közbizalom sérelme leginkább az alanyok jogi helyzetét érintő okiratok hamisítása folytán tárgyasul.
- Ez indokolja az okirathamisítások büntetését, ami egyidős az okirati bizonyítás ókori kialakulásával

Visszapillantás

- Werbőczy (1514) már megemlíti egy híres okirathamisítási ügyet Zömléni Gábor íródeák - akinek egyébként feladata volt különféle hivatalos irományok előkészítése - „útálatra méltó módon” nem csekély számú, pontosan 29 koholmányt gyártott, királyi pecséteket, kancelláriák tanúsítványait, királyok, püspökök kézírásait utánozva. A felületes szemlélő sem tartalmukban, sem formájukban nem találhatott semmi kivetnivalót e kiváltság- és adománylevelekben.

FELADAT ! Próbáljuk meg pontosan minősíteni e tettet a mai Btk. szerint. Gondolkozzunk el az alanyon és a reendbeliségen is.

(Megoldás az utolsó dián)

Okirat-hamisítások a Btk-ban

- Bárki által elkövethető közokirat-hamisítás (342. §)
- Hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás (343. §)
- Biztonsági okmány hamisítása (344. §)
- Hamis magánokirat felhasználása (345. §)
- Okirattal visszaélés (346. §)

A vizsgán fontos

- A közokirat és magánokirat fogalma
- Az egyes bűncselekmények elkövetési magatartásai
- A rendelkező és a bizonyító okiratok megkülönböztetése, ennek jelentősége.
- A bírói gyakorlat fontosabb aktusainak lényege (a fontos jogegységi döntések lényegét alább összefoglalom)

Közokirat-hamisítás

342. § (1) Aki

- *a)* hamis közokiratot készít, vagy közokirat tartalmát meghamisítja,
- *b)* hamis, hamisított vagy más nevére szóló valódi közokiratot felhasznál,
- *c)* közreműködik abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó valótlan adatot, tényt vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba,
büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Aki az (1) bekezdés *a)* vagy *b)* pontjában meghatározott közokirat-hamisításra irányuló előkészületet követ el, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(3) Aki az (1) bekezdés *c)* pontjában meghatározott közokirat-hamisítást gondatlanságból követi el, vétség miatt elzárással büntetendő.

Hivatalos személy által elkövetve

343 (1) Az a hivatalos személy, aki hivatali hatáskörével visszaélve

- a) hamis közokiratot készít,
- b) közokirat tartalmát meghamisítja, vagy
- c) lényeges tényt hamisan foglal közokiratba, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) E § rendelkezéseit a külföldi állam igazságszolgáltatási vagy bűnüldözési feladatot ellátó hatóságának a törvény alapján Magyarország területén eljáró tagjára is megfelelően kell alkalmazni.

Valódi, hamis és valótlan tartalmú okirat fogalma

- **Valódi** okirat az, amelyet a kiállítóként feltüntető személy vagy hatóság készített és a kiállítóként megjelölt személy vagy hatóság nyilatkozatát tartalmazza.
- **Hamis** az az okirat, amelynek készítője nem azonos a kiállítóként feltüntetett személlyel vagy hatósággal, illetőleg amely nem a kiállítóként feltüntetett személy vagy hatóság nyilatkozatát tartalmazza.
- **Valótlan tartalmú** az az okirat, amelyben a feltüntetett tények nem felelnek meg a valóságnak.
- A közbizalom egyaránt fűződik mind az okiratok valódiságához, mind pedig az okiratok valósághű tartalmához. A büntetőjogi szabályozás ennek megfelelően kiterjed nemcsak a valótlan tartalmú hamis okiratokra, hanem a valósághű tartalmú hamis okiratokra és a valótlan tartalmú valódi okiratokra is.

Közokirat fogalma (Pp 323. §)

- (1) A közokirat olyan papír alapú vagy elektronikus okirat, amelyet bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül, a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő módon állított ki.
- (2) A közokiratot az ellenkező bizonyításáig valódinak kell tekinteni, a bíróság azonban az okirat kiállítóját hivatalból is felhívhatja nyilatkozattételre az okirat valódisága tekintetében.
- (3) A közokirat teljes bizonyító erővel bizonyítja
  - a) hogy a kiállító a benne foglalt intézkedést megtette vagy határozatot a benne foglalt tartalommal meghozta,
  - b) a közokirattal tanúsított adatok és tények valóságát,
  - c) a közokiratban foglalt nyilatkozat megtételét, annak idejét és módját.
- (4) Elektronikus közokirat kiállításához az is szükséges, hogy a közokirat kiállítására jogosult az elektronikus okiraton - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírást vagy bélyegzőt, és amennyiben jogszabály így rendelkezik időbélyegzőt helyezzen el.

Kriminogén tényezők

Hamis román értettségi

ROMANIA
MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Seria S Nr.

foto

stampila

**DIPLOMĂ
DE
BACALAUREAT**

T.S.

Pe baza rezultatelor examenului din sesiunea *IUNIE*.... 20 ,
organizat la .....
din localitatea ..... , județul .....
se acordă **DIPLOMA DE BACALAUREAT**, absolvent *ei*.....
.....
a ..... "..... din localitatea
..... , județul ... ..

PREȘEDINTELE COMISIEI,

Nr.

Data eliberării: anul 20 , luna *MAI*....., ziua ..... Semnătura titularului .....

EREDETI

HAMIS

H078964

H

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
PERMIS DE CONDUIRE

VEZETŐI ENGEDÉLY

- 1 9 7 2 0 6 2 9 -

NÉV: Szilágyi Attila

LEÁNYKORI NEVE:

SZÜL. HELY: Dunaujváros

ANYJA NEVE: Heitler Katalin

KÉLT, 19 95. ÉV május. HÓ 21. NAP

- Hamis jogosítvány

A bélyegzők

• **Eredeti**

Hamis

EREDETI

Hamisított látlelet

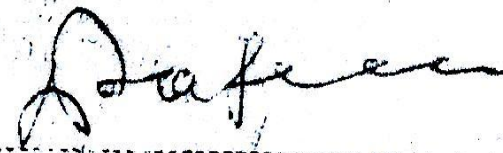
a gyanúsított, hogy sérülését súlyosabbnak tüntesse fel, az eredeti, 8 napon belül gyógyuló sérülést feltüntető aláhúzás végére nyilat rajzolt, és bekarikázta a „nyolc napon túli válaszlehetőségben a „túli” szavakat

Vélemény: A gyógytartam szövődménymentes gyógyulás esetén előreláthatólag 8 napon belüli 8 napon túli* kb. 15 nap.

Megjegyzés (pl. várható-e maradandó testi fogyatékoság vagy súlyos egészségromlás):

Budapest, 1941. év július hó 02. nap.

P. H.

(aláírás)

Bizonyító és rendelkező közokiratok

- **Bizonyító közokiratok** azok, amelyek bizonyító ereje kiterjed a bennük foglalt tények, nyilatkozatok és adatok megtörténtének, és azok tartalmi valódiságának közhiteles igazolására is (anyagi bizonyító erő).
- A személyazonosító igazolvány pl. bizonyítja a személyazonosságot és az abban rögzített más adatok (születési hely, s időpont stb.) valóságát; a születési anyakönyv a meghatározott személyektől való leszármazást, a személy nevét és a születés időpontját.
- **A rendelkező közokiratoknak** a bizonyító ereje nem terjed ki a közokiratban rögzített adatok, nyilatkozatok, megállapítások, intézkedések tartalmi valódiságának az igazolására, azt azonban közhitelűen és teljes bizonyító erővel igazolják, hogy a kiállítójuk az okiratban megjelölt helyen és időben a bennük foglalt, s meghatározott személyi vagy tárgyi körre vonatkozó adatot (pl. rendelkezőt) közokiratba foglalta (alaki bizonyító erő).
- Ilyen pl. az ítélet, a közbérendelet, a hatósági eljárásokban felvett kihallgatási jegyzőkönyvek

Jogegységi döntések

- **1/2000. BJE (készítés és felhasználás halmazata)**
- **5/2000. BJE (közreműködés gépjármű-nyilvántartás kapcsán)**
- **1/2004. BJE (felhasználás és közreműködés „rendelkező” ill „bizonyító” közokiratok esetében)**
- **1/2010 BJE – a nyugdíjas igazolvány közokirat**
- **2/2004. BJE (büntető eljárásban más nevének felhasználása)**

1/2002. BJE

- *Ha a hamisító és felhasználó azonos személy, halmazat nincs, a cselekmény természetes egység, melynek keretében az elkövető mind a készítésért, mind a felhasználásért felel. Ha azonban az elkövetőnek a büntetőjogi felelőssége a hamis, hamisított közokirat készítéséért - valamely büntethetőségi akadály (pl. elévülés) miatt - nem állapítható meg, kizárólag a közokirat felhasználásáért (b) pont) vonható felelősségre.*

5/2000. BJE

- *A forgalmi engedélyben szereplő korábbi tulajdonosnak az adásvételi szerződésben aktuális eladói minőségben történő feltüntetése, majd a szerződés hatósághoz (a gépjármű-nyilvántartóhoz) történő benyújtása intellektuális közokirat-hamisítás lehet.*

1/2004. BJE

- *„Közreműködéssel” (hamis adatok közlésével) mind „rendelkező” mind „bizonyító” közokirat hamisítható, a rendelkező okiratok viszont csak az alaki körülmények (hely, idő, közreműködők személye) tekintetében.*
- *Más nevére szóló akár rendelkező, akár bizonyító okirat átadása személyazonosság igazolására: „felhasználásnak” minősül.*

1/ 2010. BJE

- *A Nyugdíjfolyósító Igazgatóság által jogszabály alapján kiállított, a jogosult nevét, lakcímét, nyugdíjas törzsszámát tartalmazó, egyedi sorszámozással ellátott, a jogszabályban meghatározott utazási kedvezmény igénybevételére jogosító "Nyugdíjasok utazási utalványa" közokirat.*

2/2004. BJE

- *Ha valaki a büntető eljárásban gyanúsítottként másnak adja ki magát és vallomásáról jegyzőkönyv készül: hamis vád, és „közreműködéssel” elkövetett okirat-hamisítás, ha más iratát fel is használja, ezen kívül „felhasználás” is a terhére róható.*

BKv 45.

- A Kúria 45. számú BK véleménye szerint közokiratok a fegyveres szervek szolgálata körében közhatalmi jelleggel kiállított és jogilag jelentős tény igazolására alkalmas iratok.

Hamis magánokirat felhasználása

345. § Aki jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratot felhasznál, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(Teljes bizonyító erejű) magánokirat fogalma

- a kiállító az okiratot saját kezűleg írta és aláírta, vagy
- két tanú az okiraton aláírásával igazolja, hogy a kiállító az okiratot előttük írta alá vagy az aláírást magáénak ismerte el (az aláírás mellett a tanúk olvasható nevét és lakcímét is fel kell tüntetni)
- a kiállító aláírása vagy kézjegye az okiraton bíróság vagy közjegyző által hitelesítve van
- a gazdálkodó szervezet gazdálkodó szervezet által üzleti körében kiállított okiratot szabályszerűen aláírták.
- ügyvéd (jogtanácsos) az általa készített okirat szabályszerű ellenjegyzésével bizonyítja, hogy a kiállító a nem általa írt okiratot előtte írta alá, vagy aláírását előtte saját kezű aláírásának ismerte el, illetőleg a kiállító minősített elektronikus aláírásával aláírt elektronikus okirat tartalma az ügyvéd által készített elektronikus okirattal megegyezik;
- az elektronikus okiraton kiállítója minősített elektronikus aláírást helyezett el.

Üggyakaratom.

Mivel betegségem érdesem szorított súlyosbodásért legrégebb munkatársomhoz, szaktárnőmhez mentem, ahol két régi ismerősöm előtt a mondtam a legső kívánságomat.

Kiss Lajosné, aki 1934 óta munkatársam és övégységem óta önzetlen joburátom, betegségem alatt leghűségesebb ápolóm, minden problémámban segítőtársam volt tehát börtökönnyamban férjemmel együtt megakarított pénzem felett, amelyet saját kezűleg adtam át részére, valamint összingoságom felett saját belátása szerint teljesen szababon rendelkezzen

Bp 1974 máj. 10

öz Salbicska Boláné

Üggyakarataadásának

Jalanuoltak:

Szilassy Jenőné 3 Szőlőhegy u 10 Szig. Nu-III 988917

Aszregi Károlyné Balassi B.u 21.

- **Hamis magánvégrendelet**
(az aláíró aláírása nem azonos a végrendelettel az aláíró és a tanúk aláírása azonos)

BKv 36.

Elhatárolás

- A Kúria 36. BK véleménye szerint a hamis magánokirat felhasználása folytatólagosan elkövetett, ha a hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú – ugyanazon vagy több – magánokiratot, ugyanazon jogviszonyból származó jog vagy kötelezettség létezésének, megváltoztatásának vagy megszűnésének bizonyítására többször használják fel, és a folytatólagosság egyéb törvényi feltételei is fennállnak.

ELHATÁROLÁS **Tanultuk:**

- A hamis magánokiratnak büntető- vagy polgári ügyben bizonyítási eszközként való szolgáltatása hamis tanúzásként [272. § (2) bekezdés c) pont] büntetendő

Ajánlott olvasmányok

- **Börtön egy más nevére szóló buszbérlet miatt? Riport az okirathamisítás tipikus eseteiről és a büntetésekről**
<https://birosag.hu/hirek/kategoria/magazin/borton-egy-mas-nevere-szolo-buszberlet-miatt-riport-az-okirathamisitas>
- **Tájékoztató a Kúria Bhar.III.1.288/2017. számú jelentős ügyben hozott határozatáról (a c) pontba ütköző „intellektuális” közokirat-hamisításról)**
<https://kuria-birosag.hu/hu/sajto/tajekoztato-kuria-bhariiii2882017>
- **Bócz Endre: Ismét a semmisségi törvényről (A cikk utolsó része az okirat-hamisítással foglalkozó fontos megállapításokat tesz!) Magyar Jog 2014.1.**
<https://ujbtk.hu/bocz-endre-ismet-a-semmisségi-torvenyrol/>
- **Kulisszatitkokat árult el egy nyelvvizsga-hamisító**
https://hvg.hu/itthon/20130411_Rendorok_is_kertek_nyelvvizsgabizonyitva

A 4. dián szereplő jogeset megoldása

- Elfogadva a feltételezést, Zömléni Gábor ma annyi rendbeli közokirat-hamisításért felelne, ahány hamis közokiratot készített.
- Figyelembe véve, hogy a tanúsítványok és kiváltságlevelek mai terminológiával élve biztosan közokiratnak minősülnek - azokat csak a királyok vagy a káptalanok hitelesíthették - , elfogadhatónak látszik a tettet **29 rendbeli, a Btk. 342 § (1) bekezdésének a) pontjába** ütköző közokirat-hamisításnak minősíteni.
- Nem kizárt (sőt talán ez a pontosabb megoldás), hogy a deákot magát, mint a köz érdekében eljáró hivatásos „írástudót” (államigazgatási feladatot ellátó személyt) magát is **hivatalos személynek** kellene tekintenünk, s ekkor a helyes minősítés a **343. § (1) bek. a) pontjába** ütközik.
- A helyes döntéshez persze ismernünk kellene a vádlott pontos státuszát, „munkaköri leírását” stb. (Erről Werbőczy ma már aligha kérdezhető meg), de így is igen valószínű, hogy – miként a jogeset maga is írja – neki magának szabályszerűen csak az okiratok aláírásra, pecsételésre előkészítése (megszerkesztése) volt a feladata. Így – ha „hivatalos személynek tekintjük - „lényeges tény hamisan történő közokiratba foglalásáért” nem is felelhet – az általa készített okmányok alakilag is és tartalmilag is hamisak voltak.